

בלבבי משכון אבנה

נקודה

מתוך הפרשה

בְּמִדְבָּר

בפרשתן (במדבר ג, ד) כתיב "וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא לִפְנֵי יְהוָה בְּהִקְרָבָם אֲשֶׁר זָרָה לִפְנֵי יְהוָה בְּמִדְבָּר סִינִי וּבָנִים לֹא הָיוּ לָהֶם וַיִּכְהֶן אֶלְעָזָר וַאֲיִתְמָר עַל פְּנֵי אֶהֱרֹן אֲבִיהֶם". מתעוררת השאלה מדוע נוקטת כאן התורה לשון יחיד.

ביאור מורינו הרב שליט"א

"ויכהן אלעזר ואיתמר", והיה ראוי שיאמר ויכהנו, אבל אמר, "ויכהן", לפי שהיה אלעזר העיקר, והוא נשאר כהן גדול אחרי אביו. ודרך הכתוב לאמר כן, וכמוהו "ויקח משה ואהרן" (לעיל א, יז) "וימת נדב ואביהו", עכ"ל. (ועיין עוד בפירוש מהר"י קראו על אתר פסוק א. ועיין ספרונו, שביאר ש"ויכהן" קאי על משה רבינו). ובעומק אף אלעזר ואיתמר יש להם שורש אחד מעין נדב ואביהו (עיין עץ חיים, שער לח, פ"ז, מ"ת). וכמ"ש בשער הגלגולים (הקדמה לג), וז"ל, אלעזר ואיתמר הם משורש אחד עכ"ל. (ועיין שער הפסוקים, שמיני, סימן י ד"ה והנה אלעזר ואיתמר).

ולכן כתיב בהם "ויכהן", אולם אינו כנדב ואביהו שנתגלגלו בפנחס ונעשו אחד בפועל, לכך בדה"י לגבי נדב ואביהו כתוב לשון יחיד, "וימת", אולם לגבי אלעזר ואיתמר כתיב "ויכהנו" לשון רבים, כי בפועל הם שנים. ומובן א"כ החילוק בין נדב ואביהו לאלעזר ואיתמר, ומבואר מדוע בקרא דידן כתוב באלעזר ואיתמר לשון יחיד, ובדה"י כתוב לשון רבים.

ועוד נראה, שכתיב "ויכהן אלעזר ואיתמר על פני אהרן אביהם" ואמרו (ויק"ר כ, יא) ר' יצחק אמר בחייו, ר' חייא בר אבא אמר במותו. ונראה שלשיטת ר' יצחק "בחייו של אהרן על פניו" מחברם לאחד, ולכן כתיב "ויכהן". אולם לשיטת ר' חייא בר אבא זהו לאחר מותו, ולכן אין כח המחברם, ולכן כתיב בדה"י "ויכהנו" לשון רבים, והבן.

אבפרשה דידן כתיב "וימת נדב ואביהו וגו' ויכהן אלעזר ואיתמר וגו' ". אולם בדברי הימים (א כד, ב) "וימת נדב ואביהו", לשון יחיד "וימת", אולם סיפא דקרא, "ויכהנו אלעזר ואיתמר", "ויכהנו" - לשון רבים.

וכתב השפתי כהן (על אתר), וז"ל, נאמר "וימת נדב ואביהו", כי היה לו לומר וימותו נדב ואביהו, אבל אמר "וימת", לפי שלא היה להם בנים ושניהם נחשבים כגוף אחד, זהו אומרו "ובנים לא היו להם", עכ"ל.

ושורש הדבר שנעשו גוף אחד, כתב בשער הגלגולים (הקדמה לב), וז"ל, כאשר מתו נדב ואביהו במעשה הקטורת שחטאו בו, ואירע אח"כ ענין פנחס שהרג לזמרי וזכה שנכנסו בו בחינת נדב ואביהו, עכ"ל (ועיין ש, הקדמה לג). ואילו היה להם בנים לא היו צריכים להתגלגל, ועתה נתגלגלו בפנחס ונעשו לאחד, וזהו "וימת" לשון יחיד (ועיין נפלאות חדשות, במדבר ד"ה לכהן. ועיין רבינו בחיי במדבר ג, א). ויתר על כן, בשורשם נדב ואביהו הם נפש אחת, כמ"ש בשער הגלגולים (שם), וז"ל, נפש נדב ואביהו וכו' זו נפש אחת נקראת ולא שתיים, כנודע מספר הזהר בפרשת אחרי מות, בנדב ואביהו תרי פלגי גופא הוו, עכ"ל. (עיין זוהר אחרי מות נז ע"ב). ונתבאר מדוע כתיב "וימת" ולא וימותו גבי נדב ואביהו.

והטעם שכתיב "ויכהן" לשון יחיד, גבי אלעזר ואיתמר, כתב באברבנאל (על אתר), וז"ל, ואמר